

TUKESin Kuulutus
 kaivosasiat@tukes.fi
 Kaivospiirin haltija: Mondo Minerals B.V.
 Kaivospiiri: Tyynelä
 Lupatunnus: KL2018:0004 Kaivospiiri ja
 KaivNro: Tyynelä, 5490
 Alueen sijainti: Kajaani

Muistutus 22.10.2018

Asia:

A. Kaivosluvan (kaivospiirin) raukeamisen lykkäämistä koskeva hakemus
B. Kaivosluvassa annettavien yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarvittavien määräyksien tarkistaminen

Määräpäivä 22.10.2018

Suomen luonnonsuojeluliiton Kainuun piiri ry
 Vienankatu 7, 87100 Kajaani
kainuu@sll.fi

Antti Lankinen
 puheenjohtaja

Ari Jäntti
 toiminnanjohtaja/sihteeri

Sotkamon luonto ry

Leena Korhonen
 Puheenjohtaja

Suomen luonnonsuojeluliiton Kajaanin yhdistys ry

Elsa Lankinen
 Puheenjohtaja

Sini Kirkelä
 Sihteeri

Paltamon luonto ry

Vesa Hyyryläinen
 Puheenjohtaja

Heljä Pylvänäinen
 Sihteeri

Vesiluonnon puolesta ry

 Jani Natunen

Puheenjohtaja
 040 77 13 781
njarit@yahoo.com

Vaatimukset

A. Kaivosluvan (kaivospiirin) raukeamisen lykkäämistä koskeva hakemus

Kaivosluvan raukeamisen lykkääminen tulee hylätä, koska

A1) Luvanhaltija ei ole kaivosluvassa annetussa määräajassa aloittanut kaivostoimintaa tai ryhtynyt muuhun sellaiseen valmistavaan työhön, joka osoittaa luvanhaltijan vakavasti pyrkivän varsinaiseen kaivostoimintaan. Aikaisemman 2013 pidennyksen ehtona olleita ja siinä pidennyksen aikana tehtäväksi määrättyjä luontoselvityksiä ei ole tehty, pidennyksen ehtoja ei siten ole noudatettu. Jatkoaikaa koskevalla sääntelyllä ei kaivoslain perusteluiden mukaan ole tarkoitettu perustaa kaivosoikeuden haltijalle oikeutta reserviesiintymien varaamiseen pitkäksi ajaksi.

Kun vuonna 2013 edellytetyt ympäristöselvityksiä ei ole tehty, eikä ympäristölupaa ei ole haettu, hakijalla ei ole todellista aikomusta, eikä mahdollisuutta aloittaa kaivostoiminta. Kyseessä ei siten ole vakavasti otettava hanke. Yhtiö ei ole vakavasti pyrkinyt edistämään sitä. Hakija on myös oleellisesti laiminlyönyt velvoitteitaan, joten kaivoslain 48§ mukaisesti luvan myöntämiselle ei ole siksi edellytyksiä. Selvityksien puute on merkittävä laiminlyönti.

Yhtiön toiminnassa olevan Uutelan kaivoksen ja todennäköisesti lopetettujen tai koelouhinnassa olleiden alueiden kuten Tyvisuon päästöt ylittävät EU:n vesien ympäristölaatuunormeja tarkoittaen lakia rikkovaa toimintaa, josta yhtiöllä on selvillä olovelvollisuus.

A2) Lain mukainen maksimiaika on ylitetty pidennyksissä huomioiden koko aika, jonka kaivospiiri on ollut yhtiön hallinnassa.

Asiassa on myös oleellista tietää, kuinka kauan Mondo Minerals on pitänyt oikeutta hallussaan. Kaivospiiri on ollut yhtiöllä yli 17.5 vuotta, kun nykyisen kaivoslain maksimiaika on 15 vuotta. Nykyisen lainsäädännön normein lupa on vanhentunut. Kohtuuton viivyttely ei ole yleisten tai yksityisten etujen mukaista. Kaivosvaraus ja luvat haittaavat muuta alueiden käyttöä ja kehittämistä. Kaivostoiminta on uhka ympäristölle.

A3) Luvan jatkaminen aiheuttaisi kohtuuttomia haittoja yleiselle ja yksityisille eduille. Hanke on keskellä kylää ja estää alueen kehittämistä kaavan mukaisesti. Hanke on laskenut alueen kiinteistöarvoja ja tämän jatkuminen ei ole kohtuullista.

Perustettava kaivos pilaisi Pohjajoen veden ja vaarantaisi erittäin harvinaisen luonnonvaraisen ja todennäköisesti vaeltavan taimenkannan. Luonnonvarakeskuksen (LUKE) lausunnon perusteella vesien laatua ei saa heikentää. Tämän toteutuminen olisi hyvin epätodennäköistä kaivoksen toiminta-aikana ja käytännössä lähes mahdotonta kaivoksen sulkemisen jälkeen. Kyseinen lausunto on Pohjajoki ry:n muistutuksen liitteenä.

A4) Asiassa on myös tehty kuulutusvirhe, koska tiedot aikaisemman jatkopäätöksen perusteluista puuttuvat.

B. Kaivosluvassa annettavien yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarvittavien määräyksien tarkistaminen

Määräyksiä ei voida antaa, koska luvalla ei voi myöntää jatkoaikaa, eikä yleisiä ja yksityisiä etuja ei voida turvata määräyksillä.

Asiassa on myös tehty kuulutusvirhe, koska asiaa ei ole kuulutettu Tukesin sivuilla yleisten ja yksityisten etujen sivulla ja tiedot aikaisemman jatkopäätöksen perusteluista puuttuvat.

Mikäli TUKES kuitenkin antaa määräykset tulee niiden käsittää seuraavat asiat.

1) Toiminnan aloittamiseen ei tule antaa lupaa ennen kuin asia on lainvoimaisesti ratkaistu.

2) Pohjajokeen päätyvät vedet tulee puhdistaa joen luonnonvesien tasolle, kuten LUKE edellyttää lausunnossaan. Tämä tulee toteutua myös hyvin pitkien aikojen kuluttua kuluessa kaivoksen sulkemisen jälkeen. Koska pitkäaikainen vedenpuhdistus on mahdotonta järjestää, kaivoksen kaikki vesipäästöjä aiheuttavat jätteet tulee stabiloida niin, että ne eivät aiheuta päästöjä pitkienkään aikojen kuluessa.

3) Kaivos ei saa aiheuttaa pinta- ja pohjavesien pilaantumista, eikä haitta-aineiden laatunormien ylityksiä pitkienkään aikojen kuluessa, kuten EU:n vesi- ja kaivannaisjätelainsäädäntö edellyttää. Tämä tulee toteutua myös hyvin pitkien aikojen kuluttua kuluessa kaivoksen sulkemisen jälkeen. Koska pitkäaikainen vedenpuhdistus on mahdotonta järjestää, kaivoksen kaikki vesipäästöjä aiheuttavat jätteet tulee stabiloida niin, että ne eivät aiheuta laittomia päästöjä pitkienkään aikojen kuluessa.

4) Hankkeelle tulee teettää riippumaton **ympäristövaikutusten arviointi**, jotta haitat yleisille ja yksityisille eduille voidaan määrittää. Tämä arviointi tarvitaan haittoja lieventäviin toimenpiteisiin sekä asianmukaisen kaivospiiritoimituksen järjestämiseen, niin että haitankärsijöiden oikeudet turvataan.

5) Vakuuksien tulee kattaa mm. seuraavat asiat: Jätealueiden luiskaus, saostusaltaiden massojen käsittely pilaantuneina maa-aineksina, todennäköisten meluvallien luiskaus ja maisemointi, avolouhoksen penkereiden luiskaus, kairausputkien poisto ja reikien betonointi, alueen aitaus, puiden poisto (jopa tuhansien vuosien ajan), kaivokselle tehtyjen teiden ja sähkölinjojen purkaminen, pumppaamojen ja muuntamoiden purkaminen, malmivarastoalueen saneeraus, polttoaineiden varastoalueiden purku ja mahdollisten polttoainejätteiden poisto alueelta, ja huomioitava mahdolliset pilaantuneiden maa-aineksien käsittely esim. kaivosautojen parkkipaikalla, jonne todennäköisesti muodostuu hydraulikka- ja öljyvuotoja. Pohjois-Suomen AVI on päättänyt esimerkkinä, että kultamalmin vakuus on 100 euroa tonni (Kalevala Gold koetoimintalupa 2017-18).

Haitankärsijöille varattavat vakuudet: Toiminnasta seuraisi vakavia haittoja alueiden käytölle ja muille elinkeinoille, kuten maataloudelle, metsätaloudelle, sienestykselle, marjanpoiminnalle, villivihannesten keruulle, metsästykselle, luontokuvaukselle ja luonnon seurannalle. Myös

kiinteistöarvojen aleneminen tulee korvata ja vakuus tulee määrätä sitä varten. Toissijaisesti tulee haitoista määrätä kattavat korvaukset. Lisäksi on huolehdittava muista turvallisuuteen liittyvistä kustannuksista, haitankärsijöiden korvauksista ja ko. rakenteiden ylläpidosta pitkienkin aikojen kuluessa.

6) Vakuudet tulee määrätä riittävinä, jotta ne kattavat yleisten ja yksityisten etujen suojaamisen pitkienkin aikojen kuluttua. Vakuussummia on yksilöity ja perusteltu perusteluissa.

Yhtiön esittämä vakuus 10 000 euroa ja mahdollisesti myöhemmin 30 000 euroa on selvästi riittämätön ja laiton. KHO:n päätösten perusteella perustelemattomat ja kaivostoiminnan laajuuteen perustumattomat vakuudet ovat laittomia.

7) Tukesin tulee määrätä jatkokaivospiiritoimitus, jossa ympäristö- ja sosiaalisten vaikutusten arvioinnin perusteella korvataan kaikki kaivoksesta aiheutuvat haitat.

8) Luvassa tulee käsitellä huolellisemmin luontoarvot, kuten suojeltavat lajit ja elinympäristöt, sekä erityisesti alueen luontainen taimenkanta sekä ympäristövaikutukset Natura-alueisiin.

9) Oikeudenkäyntikulut, koskien myös kohtia A. Koska tämä muistutuksen käsittely johtuu TUKESin ja kaivosyhtiön virheistä, tulee näiden yhteisvastuullisesti korvata valittajien oikeudenkäyntikulut asiassa. Kyseessä on kaivoslain mukainen haitta, joka on korvattava.

Pyydämme mahdollisuutta tutustua yhtiön lausuntoihin antaa vastine/vastineita asiassa.

Perustelut

A) Raukeaminen on perusteltu vaatimuksien kanssa.

B) Yleiset ja yksityiset edut

1) Toiminnan laittomat ja käytännössä korjaamattomat vaikutukset tekisivät muutoksenhaun tyhjäksi.

Toiminnanharjoittaja on ilmoittanut aloittavan toiminnan mahdollisesti kolmen vuoden kuluessa. Näiden ilmoitusten luotettavuutta ei voida tietää, lupaprosessissa tai ympäristöselvityksiä ei ilmeisesti ole edes aloitettu. Toiminta olisi avolouhintaa, jonka riskit ja ympäristövaikutukset ovat suuret kohdistuen paikalliseen yhteisöön.

On ilmeistä, että toiminnassa syntyvät kaivannaisjätteet, syntyvä louhosjärvi aiheuttaisivat hyvin pitkäaikaisia haitallisia ympäristövaikutuksia, kuten pohjaveden pilaantumista. Nämä tekisivät muutoksenhaun tyhjäksi.

On ilmeistä, että luvan vakuudet eivät riittäisi asianmukaiseen jälkihoitoon.

Toimintaa ei voi myöskään aloittaa, koska ympäristövaikutusten arviointia ei ole tehty ja hanke voi käsittää merkittäviä YVA-lain hankeluettelon mukaisia osahankkeita. Esimerkiksi asbestin kaivaminen edellyttää YVAa ja asbesti on todennäköinen mineraali talkin yhteydessä.

2) LUKEn lausunto on yksiselitteinen. ”Alueelta poisjohdettujen vesien tulee vastata luonnonvesiä niin kiintoaineksen, ravinteiden kuin metallipitoisuuksien suhteen.”

3) EU:n vesipuitelidirektiivi, pohjavesidirektiivit, kaivannaisjätelidirektiivit sekä vastaava suomalainen lainsäädäntö edellyttävät, että kaivokset ja niiden jätteet eivät pilaa vesiä pitkänkään ajan kuluessa kaivoksen sulkemisen jälkeen. Koska pitkäaikainen vedenpuhdistus on mahdotonta järjestää, kaivoksen kaikki vesipäästöjä aiheuttavat jätteet tulee stabiloida niin, että ne eivät aiheuta laittomia päästöjä pitkienkään aikojen kuluessa.

4) YVA on välttämätön, jotta haitat yleisille ja yksityisille eduille voidaan määrittää, arviointi tarvitaan haittoja lieventäviin toimenpiteisiin sekä asianmukaisen kaivospiiritoimituksen järjestämiseen, niin että haitankärsijöiden oikeudet turvataan. Hakemuksen perusteella YVA-lain raja 550 000 tonnia irrotettavaa ainesta voi ylittyä joinakin vuosina. ELY on myös vaatinut YVAa eri osahankkeiden yhteisvaikutusten vuoksi. Asbestin kaivaminen edellyttää YVAa ja asbesti on todennäköinen mineraali talkin yhteydessä. Lisäksi YVA tarvitaan ympäristöluvituksen kestävään suunnitteluun.

Riippumatta varsinaisesta YVA:sta kaivostoiminnasta annetun asetuksen (391/2012) mukaan kaivoslupahakemuksen liitteenä tulee olla mm. selvitys suunnitellun kaivostoiminnan ympäristövaikutuksista ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (468/1994) 25 §:ssä tarkoitetussa laajuudessa, kun hankkeeseen ei sovelleta varsinaista lain mukaista arviointimenettelyä. Verraten Mondon muihin talkkikaivoksiin merkittäviä ympäristövaikutuksia on odotettavissa.

5) Jätealueiden luiskaus ja muut vaatimukset vakuuden piiriin määrättävistä asioista.

i) Periaate, että avolouhos tulee luiskata kaltevuuteen 1:3 on tunnettu esimerkiksi Pirkanmaan ELYn lausunnosta Kaapelinkulman kaivoksen yleisten ja yksityisten päätöksestä vuonna 2018 (tukes.fi). TUKES esitti tuolloin, että sama olisi hoidettavissa sinkityllä aidalla. Kuitenkin aidalla on rajallinen käyttöikä, minkä jälkeen louhos olisi vaarallinen ja tästä syystä luiskaus on myös ollut aikaisemmin kaivospäätöksissä.

Toisaalta ei ELY, eikä TUKES vaatinut jätealueiden luiskaamista 1:3. Tämä on eroosion ja jätealueen pysyvyyden kannalta välttämätön määräys. Se lukee ainakin kaivoksista kokeneen Pohjois-Suomen Aluehallintoviraston myöntämissä ympäristöluvista. Perustuen muiden kaivosten suunnitelmiin läjitysalueet ovat pysyvästi metsätalouteen sekä marjastukseen ja sienestystykeen soveltumattomia. Arvioitu kustannus on noin 40 000€. Läjitysalueiden aita on alueen myrkyllisyyden takia välttämätön, hinta-arvio ensimmäisestä aidasta on noin 200 000 euroa kuten seuraavassa kohdassa,

ii) Ennen avolouhoksen aloittamista on kaivosyhtiön rakennettava meluvallit louhoksen ympärille. Toimivien meluvallien korkeus ja vallin jyrkkyys aiheuttavat muusta alueesta poikkeavan vaarallisen ja epästabiilin maastonmuodon. Alueen turvallisuuden takaamiseksi on meluvallien

luiskaus ja maisemointi sisällytettävä vakuuksiin. Meluvallin toiminta edellyttää jyrkkää seinää, valmiiksi luiskattu rakenne johtaisi äänen yli vallista. Arvioitu kustannus on noin 40 000€.

5 metrin penkereet avolouhoksella pitää luiskata kuten esim. Raahen kaivoksen loppusijoitus suunnitelmassa. Arvioitu kustannus on noin 40 000€.

Avolouhos on aidattava ja ylläpidettävä toiminnan jälkeen. Muodostuva louhosjärvi tulisi sisältämään saastunutta haitallista vettä. Yhtiön antamien tietojen perusteella on todennäköistä, että alueelle tulisi kaksi avolouhosta. Riistan ja ihmisten pääsyn estävän aidan tulee olla vähintään 1.5 metriä korkea metalliverkko, metallitopilla varustettu aita. Aidan pituudeksi on maaston muodot huomioiden laskennallisesti arvioitu 650 metriä. Kyseiseen vaikeakulkaiseen maastoon rakennettavan aidan kustannus on noin 150€/m, jolloin kahden aidan portteineen kertakustannus on noin 200 000 euroa. Laskelma perustuu vuonna 2013 puolustusvoimien erääseen kohteeseen osin kallioiseen maastoon rakennuttaman aidan kustannuksiin (KaaPelinkulman valitus vastaavasta päätöksestä vuodelta 2018). Lisäksi tulee huomioida aidan käyttöikä (noin 20 vuotta) ja sen vaatimat korjauskustannukset.

iii) Saostusaltaiden massojen käsittely pilaantuneina maa-aineksina on sisällytettävä vakuuksiin. Kaivostoiminnan loputtua jää alueelle hyvin todennäköisesti pilaantuneita maa-aineksia. TUKES:in määräykseen on sisällytettävä vakuudet pilaantuneiden maa-ainesten asianmukaiselle käsittelylle.

Vakuuksiin on sisällytettävä myös pilaantuneiden maiden käsittely seuraavilla alueilla avolouhos, selkeytysaltaat ja sivukiven läjitysalueet, sekä polttoaineiden varastoalueiden purku ja mahdollisten polttoainejätteiden poisto alueelta, ja huomioitava mahdolliset pilaantuneiden maa-aineksien käsittely esim. kaivosautojen parkkipaikalla, jonne todennäköisesti muodostuu hydrauliiikka- ja öljyvuotoja. Arvioitu kustannus noin on 450 000€. Arvio perustuu saman kokoisen pilaantuneen maan puhdistuksen kustannuksiin Säkylässä sijaitsevan pesulan paikalla.

iv) Lisäksi on tiedossa seuraavia vakuuksia edellyttäviä toimia:

-kaivokselle tehtyjen teiden ja sähkölinjojen purkaminen (70 000 euroa)

-pumppaamojen ja muuntamoiden purkaminen (10 000 euroa)

-malmivarastoalueen saneeraus. Pohjois-Suomen AVI on päättänyt esimerkkinä, että kultamalmin vakuus on 100 euroa tonni (Kalevala Gold koetoimintalupa 2017-18).

v) Alueella on ilmeisimmin vähintäänkin kymmeniä kairausputkia, jotka on poistettava. Päätöksessä esitetty katkaiseminen ei ole kestävä ratkaisu. Arvioitu kustannus 1 000 euroa per putki. Putkien poistamista varten tulee olla vakuus myös suunnitellulla louhosalueella, koska kaivostoiminnan käynnistymisestä ei ole varmuutta. Putket tulee poistaa ja kairareiät tukkia betonoimalla noin 20 metrin matkalla. Lisäksi kairareiät tulee betonoida mahdollisten ruhjevöhykkeiden kohdalla. Tämä on välttämätöntä alueen pohjavesien ja pintavesien suojelemiseksi. Ruostuvien maaputkien tiedetään pilaavan pohja- ja pintavesiä. Asiasta on olemassa viranomaisohjeet USA:ssa. Tarve kairareikien betonointiin on todettu myös Sakatti Mining Oy:n ympäristövaikutusten arvioinnissa. Betonointia täytyy harjoittaa pinnassa sekä kallion ruhjeiden kohdalla.

Tämä tarkoittaa myös kaivoksen louhokseen porattavia uusia malminetsinnän ja louhinnan kairareikiä, jotka käytännössä kaikki ulottuvat pohjaveteen. Ruostunut putkiromu täytyy toimittaa pois kaivosalueelta. Tarvittava vakuus, kun menettelystä ei ole kokemusta:

-työ, jätekäsittely ja dokumentointi (400 euroa putki)

-betoni, betonin toimittaminen maastoon erityisesti alueen luontoarvoja varjellen, tarvikkeet yms. (50 000 euroa)

vi) Kaivoksen ylläpitäminen ja vedenpuhdistus mahdollisen konkurssin aikana. Kaivosviranomaisilla on esimerkiksi Hituran tapauksessa ollut pyrkimys kaivosoikeuksien ylläpitoon niiden myyntitarkoituksessa. Valtion kustannukset olivat satoja miljoonia Talvivaaran konkurssin aikana.

Korjatussa ympäristölupakäsittelyssä tulee tarkastella haitallisen happoa muodostavan sivukiven vaikutuksia ympäristölupahakemuksen määräyksiin. Esimerkiksi Lahnaslammen kaivosella hapan kaivosvuoto on ollut ongelma.

vii) Kaivokselle jäävien rakenteiden pysyvä ylläpito. Aitojen ja ojien pysyvä ylläpito sekä puiden poisto jätealueilta eroosion estämiseksi, arvioitu kustannus on 10 000 euroa vuodessa (1000 vuotta kustannus 10 miljoonaa). Vaihtoehtona on jätteiden pysyvä kiinteytys louhokseen, jonka kertaluontoinen kustannus on vastaava 10 miljoonaa, mutta muita em. kuluja voidaan säästää.

Haitankärsijöille varattavat vakuudet

Toiminnasta seuraisi vakavia haittoja alueiden käytölle ja muille elinkeinoille, kuten maataloudelle, metsätaloudelle, sienestykselle, marjanpöiminnälle, villivihannesten keruulle, metsästykselle, kalastukselle, luontokuvaukselle ja luonnon seurannalle, myös kiinteistöarvojen aleneminen tulee korvata ja vakuus määrätä sitä varten. Toissijaisesti tulee haitoista määrätä kattavat korvaukset. Arvioitu hakemuksen mukaisessa tilanteessa toiminnanaikaiset vahingot olisivat helposti kymmeniä miljoonia ja toiminnan jälkeen esimerkiksi 50 000 euroa vuodessa (1000 vuotta ja yhteensä 50 000 000 euroa). Kiinteistöarvojen ja käyttöarvojen aleneminen vaikuttaa jopa kymmenien kilometrien päähän vesistöjä pitkin ja vahingot nousevat miljooniin pienilläkin kaivoksilla

6) Vakuudet tulee määrätä riittävinä, jotta ne kattavat yleisten ja yksityisten etujen suojaamisen pitkienkin aikojen kuluttua. Edellisten perusteella vakuuden arvoksi lasketaan turvamarginaalin kanssa huomioiden kiinteistöt 100 miljoonaa euroa.

Vakuusehdotukset perustuvat kaivosyhtiön esittämiin laskelmiin, eikä TUKES ole kyseenalaistanut niitä lainkaan tai hankkinut asiantuntijalausuntoja todellisten kustannuksien suuruudesta. Ottaen huomioon alueen laajuus ja vaikutukset on ehdotettu 30 000€ vakuus aivan liian pieni. Kaivoslain perusteella kaivosyhtiö on korvausvelvollinen kaikista haitoista.

Tulevat vahingot. Toiminta tulee aiheuttamaan pitkäaikaista vahinkoa pölystä saastuvalla alueella, jätealueilla sekä pohjoiseen ja etelään virtaavien ojien ja purojen alueilla. Johtuen hakkuista pölystä saastuva alue leviää luvantavastaisella tavalla. Edelleen johtuen jätealueiden eroosiosta ja

happoa muodostavan kiven rapautumisesta, sivukivialue tulee aiheuttamaan pitkäaikaista pölyhaittaa nykyisen ympäristöluvanmukaisella vakuudella tehdyillä rakenteilla.

Pohjavesihaitta tulisi nykyisellä ympäristöluvalla leviämään sivukivialueelta ja louhoksesta ympäröiviin kaivoihin ja lähteisiin.

Pitkäaikaisia vahinkoja arvioidaan 50 000 euroa vuodessa 1 000 vuoden ajan eli 50 miljoonaa euroa, kuten myös alueen ylläpito 10 miljoonaa tai vaihtoehtoisesti jätealueiden pysyvät stabilointi maksaisi arviolta noin 10 miljoonaa.

Perustuen ympäristönsuojelulain kanssa sovellettavaan kaivoslakiin 2011 kaikki haitat tulee estää tai toissijaisesti ne on korvattava.

7) Kaivoslain perusteella tulee korvata kaikki kaivoksesta aiheutuvat haitat. Paikalliselle yhteisölle aiheutuu merkittävää haittaa pelkästään kaivospiirin voimassa olosta ja nämä haitat on korvattava. Toimintaan liittyy mm. melu-, pöly-, värinä-, vesi-, terveys-, maisema-, ja mainehaittoja. Näiden uhka on vakava haitta ennen toiminnan aloittamista. Talkin yhteydessä jo työterveyshaittana tunnustettu ja kontrolloitu asbesti, kuten tremoliitti, on erityinen terveysriski.

8) Luontoarvot, kuten suojellut lajit, erityisesti alueen luontainen taimenkanta sekä Natura-alueiden suojelu kuuluvat erityisesti kaivoslupiin. Alle kilometrin päässä olevat Natura-alueet ovat mm. pöly ja melun vaikutusalueella ja toiminta edellyttäisi Natura-selvityksiä. Lisäksi Kainuun ELY:lle on tehty erittäin uhanalaisen raakun mahdollisen esiintymiseen liittyvä selvityspyyntö suunnitellun kaivoksen vesien valuma-alueelta.

9) Oikeudenkäyntikulut, koskien myös kohtia A. Koska tämän muistutuksen käsittely johtuu TUKESin ja kaivosyhtiön virheistä, ei ole kohtuullista, että valittajat joutuisivat pitämään oikeudenkäyntikulunsa vahinkoinaan. Lisäksi kaivoslain mukaan kaikki haitat on korvattava. TUKESin ja kaivosyhtiön tulee korvata yhteisvastuullisesti valittajien oikeudenkäyntikulut, joka tässä vaiheessa on yhteensä 600 euroa. KHO on päättänyt vastaavassa tapauksessa velvoittaa TUKESin maksamaan valittajan oikeudenkäyntikulut, mm. johtuen puutteellisesta asian käsittelystä.

<http://www.kho.fi/fi/index/paatoksia/muitapaatoksia/muupaatos/1511180186124.html>

Vastineoikeus on erityisen tärkeä, koska näkemyserot ovat todennäköisesti suuret.

Lopuksi:

Viranomaisten ensisijaisena velvollisuutena on huolehtia kansalaisten elinolosuhteisiin ja ympäristöön liittyvästä turvallisuudesta. Tässä kaivoshankkeessa katsomme, että viranomaisella on erityinen velvollisuus erittäin tarkasti katsoa kaivoksen lähialueen yleisten ja yksityisten etujen täyttyminen ensisijaisena luonnon ja ihmisten elinympäristön suojelemiseksi.